

Med barndommen som gidsel

REFORMPÆDAGOGIK

Af Kit Louise Strand

Hvem tilhører børnene efterhånden? Undervisningsministeriet? Arbejdsmarkedet? BUPL? Eller forældrene?

De fleste overser at der gøres stadig flere indhug i forældrenes autonomi over deres børn. Og hvad med den gode barndom? Friheden for børn til at være børn, inden de indgår ”i samfundets tjeneste”? Er det fair at forlænge den samlede skoletid, blot fordi – jeg vover et øje – reformpædagogikken har spillet fallit?

Vores nuværende regering har for længst sat de seneste års nedslående kendsgerninger om danske skoleelevers mangelfulde læseevner på den politiske dagsorden. Respekt for det.

På baggrund af især OECD’s meget omtalt Pisa-undersøgelse fra 2005, der dokumenterede, at vi i Danmark sender knap hver femte folkeskoleelev ud som funktionelt analfabet, er der blevet taget end lang række initiativer. Nogle mere hensigtsmæssige end andre.

Til den sidste kategori hører Læseudvalgets forslag om obligatorisk sprog-screening af alle 3-årige børn; et forslag som familieminister Lars Barfoed har talt varmt for den seneste måned.

Umiddelbart lyder forslaget tilforladeligt: Uden et godt sprog at kommunikere og gøre sig forståelig med har det enkelte barn ringe forudsætninger for at klare sig fagligt godt i folkeskolen og i et videre uddannelsesforløb. Og Lars Barfoed øjner samtidig en mulighed for at måle effekten af de pædagogiske læreplaner, der blev indført for et par år siden for at styrke småbørnenes sprog, sociale kompetencer og viden om natur og naturfænomener.

Den negative sociale arv

Intet under, at politikerne føler, der bør gøres noget:

Siden 1970 har vi i Danmark ikke haft held med at øge andelen af unge, der lykkes med at bryde den negative sociale arv. Meget tankevækkende.

Tidligere rettede man i særdeleshed fokus på folkeskolen som stedet, der - i kraft af sin faglighed – kunne gøre en afgørende forskel, især for børn fra dårligt uddannede familier. Men med indførelsen af pædagogiske læreplaner i daginstitutionerne og sprog-screening betragter man i dag i næsten lige så høj grad børnehaver og andre pasningstilbud, hvor 95 % af alle danske børn bliver passet, som en vigtig brik i forsøget på at vende udviklingen. Og som vi alle kan enes om, er en tidlig indsats på sin plads.

Men hvilken indsats? Og kunne man ikke – med udgangspunkt i tankerne bag omtalte forslag – sætte sagen på spidsen ved at foreslå en endnu tidligere indsats i vuggestuerne? Forslaget, der kræver betydelige ressourcer, harmonerer på ingen måde med de bebudede besparelser i 2007 på småbørnsområdet.

I forvejen lægger administration, udfyldelse af skemaer, indberetninger til kommunen, møder, osv. Meget stort beslag på pædagogers tid – på bekostning af samvær med børnene – og dette forslag vil blot forøge papirarbejdet.

Og så kan man nemt forestille sig bestræbelserne munde ud i endnu flere diagnoser hos selv normale børn og resultere i øgede udgifter til behandlere: talepædagoger, støttepædagoger, psykologer, osv. – hvor det muligvis ikke ville være nødvendigt eller hvor eventuelle problemer ville kunne løses på en anden og langt bedre måde. Og alt andet lige ligner det de indledende øvelser til obligatorisk børnehave.

Valgfrit tilbud

Der er grund til at være på vagt:

Børnehaveklassen blev i sin tid indført – som et valgfrit tilbud – for at gøre børn, der var blevet passet hjemme, parate til at starte i 1. klasse; ikke mindst gøre dem vant med at indgå i en gruppe.

I næstkommende folketingsår vil regeringen imidlertid fremsætte lovforslag om at gøre 0. klasse obligatorisk og indføre læseundervisning ved en lærer.

Stopper bestræbelserne her? Næppe.

Chefredaktør Anne Knudsen hævdede i en leder i Weekend-Avisen den 9. december 2005, at aldersgruppen tre-fem år var alt for vigtig til at blive betragtet som privatsag, og at børnehaverne ligeledes var for vigtige til at være en kostbar luksus.

"Børnehaverne er ikke til for at "passe" folks børn. De burde rettelig være småbørnsskoler, der skulle sikre lige muligheder for alle børn. Obligatoriske. Og naturligvis gratis."

Rendyrket socialisme

Hvem tilhører børnene efterhånden? Undervisningsministeriet? Arbejdsmarkedet? BUPL? De allerfleste vil svare forældrene, men overser at der gøres et stadigt større indhug i forældrenes autonomi overfor deres børn.

Og hvad med den gode barndom? Friheden for børn til at være børn inden de indgår "i samfundets tjeneste"? Er det fair evt. at forlænge den samlede skoletid, blot fordi, - jeg vover et øje – reformpædagogikken har spillet fallit?

Anne Knudsens forslag ligner rendyrket socialisme, og at synspunktet kommer fra hende, der sidder som chefredaktør på en avis med borgerlig observans, gør holdningen endnu mere absurd. Men synspunktet dækker ret godt den selvfølgelighed med hvilken selv borgerlige og liberale politikere efterhånden betragter daginstitutionerne, som de eneste rammer, indenfor hvilke der kan rettes op på viden, sociale kompetencer og et mangelfuldt sprog.

For blot 2 år siden offentliggjorde forsker Dorte Bleses fra Syddansk Universitet en undersøgelse, der dokumenterede at danske 8-15 måneder gamle småbørns sprog var ringere end sproget hosd jævnaldrende børn i vore nordiske nabolande, og at børn, der blev passet i hjemmet havde et markant større ordforråd end institutionspassede børn. Det skabte en del debat, men endnu en gang undgik man det faktum, at Danmark er indehaver af verdensrekorden i offentlig pasning af børn, og således at forholde sig til om daginstitutionen reelt er det optimale sted at tilegne sig sit modersmål og evnen til koncentration og fordybelse.

Vi savner i Danmark modet til for alvor at præcisere, hvad der er skolens fornemste opgave, hvad der er hjemmets ansvar og forpligtelser, og derefter at give alle ansvarlige voksne mulighed for at løse deres opgaver. Uden at tage barndommen som gidsel.